

AMO.CZ

LISTOPAD 2016

DELEGÁTŮV PRŮVODCE | XXII | OSN | DISEC

Delegátův průvodce DISEC

Robert Květoň

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

Milé čtenářky a milí čtenáři,

vítejte u Delegátova průvodce Prvním výborem Valného shromáždění pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost (DISEC). Tento dokument má za cíl vám představit fungování tohoto orgánu – čím se zabývá a jaké má pravomoci. V dalších odstavcích se budeme věnovat postavení DISEC v rámci struktur Organizace spojených národů, jeho dosavadním dokumentům a projednávané agendě.

První výbor Valného shromáždění se zabývá odzbrojením a globálními výzvami a hrozbami, které mohou ohrožovat mezinárodní mír a bezpečnost. Soustavně hledá řešení problémů a vydává doporučení pro Valné shromáždění OSN. Mimo jiné se zabývá v mezích Charty OSN obecnými principy spolupráce při udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, jakož i zásadami pro odzbrojení a regulaci zbrojení. Taktéž se věnuje společným opatřením, které jsou cíleny na posílení stability prostřednictvím nižší úrovně zbrojení.¹

První výbor Valného shromáždění se skládá ze 193 států – tedy ze všech členů Organizace spojených národů. V rámci OSN má společně s dalšími pěti² výbory specifické postavení. Pro správné pochopení práce Prvního výboru je důležité si uvědomit jeho postavení v rámci struktury OSN.

DISEC je nejvýraznější pracovní orgán samotného Valného shromáždění – hlavního orgánu OSN. Pro ještě lepší porozumění je důležité umět odlišit pracovní orgán od programu OSN (např. UNEA) či samotných orgánů OSN (UNSC, ECOSOC).³ První výbor úzce spolupracuje jak s Radou bezpečnosti, tak s Konferencí pro odzbrojení či Úřadem pro odzbrojení.

Dokumenty, které První výbor Valného shromáždění vydává, jsou nazývány návrhy rezolucí a doporučeními. Tyto dokumenty jsou po samotné schvalovací proceduře zaslány k dalšímu projednání na plénum Valného shromáždění. Jako u každého výboru či programu OSN postrádají tyto dokumenty charakter vynutitelnosti. Pravomocí přijímat obecně vynutitelná opatření v systému OSN disponuje jen Rada bezpečnosti. Každý rok Valné shromáždění OSN – na základě práce DISEC – schválí cca 40-50 rezolucí.⁴

Simulovaný orgán

Námi simulovaný orgán je co do počtu členů od toho skutečného, který je založen na univerzálním členství všech 193 členských států OSN, zmenšen na „pouhých“ 40 členů a tři vysokoškolské pozorovatele: Women's International League for Peace and Freedom (WILPF), International Committee of the Red Cross (ICRC) a United Nations Office of Disarmament Affairs (UNODA). Simulovaný DISEC je vhodný zejména pro delegáty, kteří se zajímají o bezpečnostní či mezinárodně-právní otázky. Kromě faktických informací bude při přípravných setkáních dán velký důraz na procvičení si tzv. soft skills – jak správně prezentovat, vystupovat před lidmi, argumentovat či pracovat s informacemi. Během přípravných setkání se taktéž počítá s návštěvou expertů, kteří se zabývají bezpečnostně-právní problematikou.

Stejně jako v reálné Organizaci spojených národů i ve strukturách Modelu OSN zaujímá tento orgán významné místo. Pouze Rada bezpečnosti byla na Pražském studentském summitu zastoupena vícekrát než DISEC. Od Rady bezpečnosti se DISEC odlišuje zejména tím, že se zabývá obecnějšími a dlouhodobějšími problémy

¹ Více viz <http://www.un.org/en/ga/first/>

² Druhý výbor (Hospodářský a finanční); Třetí výbor (Sociální, humanitární a kulturní); Čtvrtý výbor (Zvláštní výbor pro politické otázky a otázky dekolonizace); Pátý výbor (Administrativní a rozpočtový); Šestý výbor (Právní)

³ Viz schéma na http://www.osn.cz/wp-content/uploads/UN_System_Chart_30June2015CZ_TISK.pdf

⁴ Více viz <http://www.reachingcriticalwill.org/disarmament-fora/unga>

a nedisponuje pravomocí přijímat vynutitelná opatření – o to významnější roli však sehrává při sjednávání souvisejících mezinárodních smluv.

Agenda

V rámci Pražského studentského summitu se První výbor bude zabývat velmi pestrá agendou.

S rozvojem moderních technologií a zvyšujícím se napětím ve světě roste hrozba **militarizace vesmíru**. V roce 1967 členské státy OSN v tzv. Kosmické smlouvě zakotvily základy vesmírného práva. Navzdory rychlému technologickému rozvoji se od té doby nepodařilo výrazněji omezit či alespoň definovat hrozby, které s vesmírným zbrojením souvisejí. Kde začíná vesmír? Jaké zbraně mají být zakázány? A jak by se měla případná omezení kontrolovat? Na tyto otázky mezinárodní komunita zatím nenašla odpověď, a i to brání uzavření nové smlouvy.

Dalším projednávaným bodem agendy bude postavení **žen ve válečných konfliktech**. Komplexní proces odzbrojení a mírového řešení konfliktů vyžaduje, aby na něj bylo nahlíženo z mnoha různých úhlů. Ženy, které ve většině zemí stále hrají spíše roli civilistů nežli kombatantů, nový úhel pohledu nabízejí. Jejich účast na mírových jednáních a peacekeepingových operacích je však stále nízká. Je proto důležité dohlédnout na to, aby země zavázané účast žen zvýšit svůj slib opravdu dodržely. Ženská zranitelnost se rovněž v posledních letech stala zvláštní formou válečné taktiky. Pomoc obětem znásilnění, nucených sňatků či otroctví a předcházení podobným válečným zločinům již tedy není pouze otázkou lidskoprávní, ale i bezpečnostní. Problematika role žen v ozbrojených konfliktech musí proto být adekvátně adresována a především efektivně řešena.

Jako poslední palčivý problém mezinárodního společenství bude řešena otázka **obchodu s konvenčními zbraněmi**. Obchod s konvenčními zbraněmi byl, je a i nadále bude významným faktorem ovlivňující světové dění z hlediska ekonomického i vojenského. Je akceptovatelné, aby rozvinuté země dodávaly zbraně do zemí porušující lidská práva a nedostatečné kontroly umožňovaly získávání rozsáhlých zbraňových arzenálů teroristy? Zejména nelegální obchod s lehkými palnými zbraněmi rozsáhle destabilizuje regiony.

Zajímavost závěrem

V případě, že Rada bezpečnosti OSN kvůli neshodám mezi svými stálými členy není v situaci ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti schopna dostat své primární odpovědnosti – zajistit mezinárodní mír a bezpečnost – může Valné shromáždění OSN věc projednat a doporučit kolektivní opatření, a to včetně použití ozbrojených sil.

V historii Pražského studentského summitu rezoluce *Uniting for Peace* použita ještě nebyla. Pro První výbor Valného shromáždění OSN by bylo jistě zajímavé rezoluci 377 A vidět v akci. Reálné možnosti nejsou příliš velké, ale pokud je mezi čtenáři tohoto článku ambiciózní delegát či delegátka DISEC a pár unavených delegátů Rady bezpečnosti OSN z večerního kuloárního jednání, nic není nemožné. Ostatně jak rádi na Pražském studentském summitu říkáme – není malých států, jen malých delegátů.

Kontakt na předsednictvo

Robert Květoň	robert.kveton@amo.cz	předseda
Šárka Tesařová	sarka.tesarova@amo.cz	místopředsedkyně
Hanka Nguyen	hanka.nguyen@amo.cz	místopředsedkyně
Vojtěch Vrabec	vojtech.vrabec@amo.cz	místopředseda
Václav Malina	vaclav.malina@amo.cz	místopředseda
Jonathan Machander	jonathan.machander@amo.cz	místopředseda

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

www.studentsummit.cz

www.facebook.com/studentsummit

summit@amo.cz

www.twitter.com/studentsummit

www.instagram.com/praguestudentsummit

www.youtube.com/studentsummitcz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje neustrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

+420 224 813 460

www.facebook.com/AMO.cz

www.amo.cz

www.twitter.com/amo_cz

info@amo.cz

www.linkedin.com/company/amocz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.youtube.com/AMOCz

Autoři

Autor: Robert Květoň

Imprimatur: Filip Jelínek

Jazyková úprava: Jana Fialová

Technická úprava: Jan Hlaváček

Delegátův průvodce slouží jako vzdělávací materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

Generální partner

